

Hjälpredan - Örebro län

Guide till stöd och insatser för barn och elever med funktionsnedsättning i förskola, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnaiesärskola.

2019
Region Örebro län
Kommuner inom Örebro län
Specialpedagogiska skolmyndigheten

Innehåll

Syfte.....	3
Allmän information om Hjälpredan.....	3
Förkortningar.....	3
Viktiga begrepp.....	4
Kommuner inom Örebro län.....	4
Region Örebro län.....	5
Övriga verksamheter inom Örebro län.....	6
Specialpedagogiska skolmyndigheten.....	7
Hjälpreda för barn och elever med funktionsnedsättning, Hörselnedsättning.....	8-11
Hjälpreda för barn och elever med funktionsnedsättning, Rörelsehinder.....	12-14
Hjälpreda för barn och elever med Tal, språk och kommunikationsnedsättning.....	15-18
Hjälpreda för barn och elever med Intellectuell funktionsnedsättning.....	19-21
Hjälpreda för barn och elever med funktionsnedsättning Synnedsättning inklusive blindhet.....	22-25
Hjälpreda för barn och elever med funktionsnedsättning Kombinerad syn och hörselnedsättning/dövblindhet.....	26-30

Syfte

Föräldrarna har huvudansvar för sitt barn men kommun, Region Örebro län och stat har ett delansvar för olika områden enligt lagar och förordningar.

Med barnets optimala utveckling som mål krävs samverkan och samarbete mellan föräldrar och kommun, Region Örebro län och stat. Syftet med detta dokument är att tydliggöra ansvarsfördelningen mellan Region Örebro län, kommuner inom Örebro län och Specialpedagogiska skolmyndigheten och på så sätt säkerställa att barn och ungdomar med funktionsnedsättning ges stöd.

Allmän information om Hjälpredan

Dokumentet är menat att vara ett stöd och en guide till de professionella och gäller barn och elever från 0 år och till och med att de avslutat gymnasiet med funktionsnedsättning inom områdena:

- Barn och elever med hörselnedsättning
- Barn och elever med rörelsehinder
- Barn och elever med tal, språk och kommunikationsnedsättning
- Barn och elever med intellektuell funktionsnedsättning/ utvecklingsstörning
- Barn och elever med synnedsättning inklusive blindhet
- Barn och elever med kombinerad syn- och hörselnedsättning/dövblindhet

Förkortningar

AKK	Alternativ och kompletterande kommunikation
AUD	Audiologiska kliniken
BHV	Barnhälsovården
BUH	Barn- och ungdomshabiliteringen
CFH	Centrum för hjälpmedel
HDV	Hörsel- och dövverksamheten
ME	Medicinsk elevhälsa (tidigare Skolhälsovård)
SC	Syncentralen
SPSM	Specialpedagogiska skolmyndigheten
TAKK	Tecken som alternativ och/eller kompletterande kommunikation
TUFF	Teckenspråksutbildning för föräldrar
USÖ	Universitetssjukhuset Örebro
VC	Vårdcentral
ÖNH	Öron, näsa och halsklinik

Viktiga begrepp

Förskrivare

Bedömer behovet av hjälpmedel och vilket hjälpmedel personen kan få samt förskriver sedan hjälpmedlet. Förskrivaren har även uppföljningsansvar.

Habilitering

Insatser som ska bidra till att en person med medfödd eller tidigt förvärvad funktionsnedsättning, utifrån dennes behov och förutsättningar, utvecklar och bibehåller bästa möjliga funktionsförmåga samt skapar goda villkor för ett självständigt liv och ett aktivt deltagande i samhällslivet

Rehabilitering

Insatser som ska bidra till att en person med förvärvad funktionsnedsättning, utifrån dennes behov och förutsättningar, återvinner eller bibehåller bästa möjliga funktionsförmåga samt skapar goda villkor för ett självständigt liv och ett aktivt deltagande i samhällslivet

Kommuner inom Örebro län

Skolans uppgift

Utbildning inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barn och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barn och elevers olika behov.

Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

1 kap 4 § skollagen (2010:800)

Särskilt stöd i skolan

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 a §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt.

Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt.

3 kap 8 § skollagen (2010:800).

Särskilt stöd i förskolan

Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling ska ges det stöd som deras speciella behov kräver.

Om det genom uppgifter från förskolans personal, ett barn eller ett barns vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att ett barn är i behov av särskilt stöd, ska rektorn se till att barnet ges sådant stöd. Barnets vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta vid utformningen av de särskilda stödinsatserna.

Förordning (2018:1303). 8 kap 9 § skollagen (2010:800).

Elevhälsa

För eleverna i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skol-sköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodose. **2 kap 25 § skollagen.**

En del kommuner har också utöver det som lagstiftningen kräver inrättat barnhälsa för förskolan.

Region Örebro län

Hälso- och sjukvården styrs av Hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Av 3 b § HSL framgår att landets regioner ska erbjuda habilitering och rehabilitering, hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning och tolktjänst för barndomsdöva, dövblinda, vuxendöva och hörselskadade.

Personer som tillhör personkretsen för LSS har rätt till rådgivning och annat personligt stöd enligt **§ 9.1 LSS (Lagen om stöd och service)**. Ansökan om rådgivning och annat personligt stöd ställs till LSS-handläggaren.

Habilitering och hjälpmedel

Förvaltningen Habilitering och hjälpmedel har flera verksamheter vars uppdrag är habilitering, rehabilitering och hjälpmedelsförsörjning för barn och ungdomar med funktionsnedsättning samt deras familjer och närstående.

Barn- och ungdomshabiliteringen

Barn- och ungdomshabiliteringen (BUH) ger stöd till barn och ungdomar med diagnos inom autismspektrum, förvärvad hjärnskada, hörselskada, rörelsehinder, intellektuell funktionsnedsättning, synskada och vissa medicinska funktionsnedsättningar.

Syncentralen

Syncentralen (SC) erbjuder specialiserad rehabilitering och habilitering samt tillhandahåller, provar ut och tränar in hjälpmedel för synsvaga, gravt synskada, dövblinda och syn/hörselskadade personer i alla åldrar. När det gäller barn och ungdomar med synnedsättning och barn och ungdomar med kombinerad syn- och hörselnedsättning/dövblindhet arbetar SC i nära samarbete med BUH i det så kallade Synarbetslaget, vilket består av arbetsterapeut (SC) och kurator (BUH).

Audiologiska kliniken

Audiologiska kliniken utreder och diagnostiserar hörselnedsättningar samt erbjuder behandling, habilitering och rehabilitering inom dessa områden till såväl barn som vuxna. Hörselhabilitering till barn och ungdom sker i samverkan med Hörsel- och dövverksamheten (HDV) inom Barn- och ungdomshabiliteringen (BUH). Hörselvården tillhandahåller medicinsk, psykologisk, social samt teknisk rehabilitering/habilitering. Exempel på teknisk rehabilitering/habilitering kan vara hörhjälpmedel, hörslingor, varseblivningssystem, tillverkning av individuella öroninsatser, reparation av hörapparater med mera.

Centrum för hjälpmedel

SPRIDA Kommunikationscenter förmedlar hjälpmedel för kommunikativt och kognitivt stöd till invånare i länet. SPRIDA arbetar som resurs åt länets förskrivande terapeuter och logopedier.

Länk till Centrum för hjälpmedel

Sprida kommunikationscenter

SPRIDA kommunikationscenter är en enhet inom CFH med uppdrag att stödja förskrivare kring hjälpmedel för kommunikativt och kognitivt stöd samt för åtkomst till dator, surfplatta och smart telefon.

Tolkcentralen

I Habilitering och hjälpmedel ingår även tolktjänst för döva och hörselskadade.

Hjälpmedel

Alla verksamheter inom Habilitering och hjälpmedel som har i uppdrag att förskriva hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning ska vid utlämnandet såväl muntligt som skriftligt informera patienten/eleven eller i förekommande fall vårdnadshavare/företrädare om vilka skyldigheter som åligger Region Örebro län respektive patienten/eleven avseende hjälpmedlet samt hur hjälpmedlet ska användas och skötas.

Sådan information ska ges oavsett hjälpmedlets värde.

Vad avser hjälpmedel av större ekonomiskt värde, till exempel eldriven rullstol, datorbaserade hjälpmedel, förstörade videosystem och hörseltekniska hjälpmedel (inklusive hörapparater) bör dessutom en överenskommelse fattas mellan verksamheten och patienten/eleven.

Övriga verksamheter inom Örebro län

Barn och ungdomar med funktionsnedsättning får också precis som andra barn och ungdomar vård och behandling inom Region Örebro läns övriga verksamheter inom primärvård och sjukhusansluten sjukvård. Specialistverksamheter som kan vara aktuella är till exempel Barn- och ungdomsmedicinska kliniken och Logopedi och foniatri/logopedmottagningar.

Barnhälsovården

Barnhälsovården ska främja barnens hälsa, utveckling och trygghet, genom att stödja föräldrar i ett aktivt föräldraskap, samt upptäcka och förebygga fysisk, psykisk och social ohälsa hos barn. Dessutom ska man uppmärksamma och förebygga risker för barn i närmiljö och samhälle.

Alla förskolebarn ska ha tillgång till och aktivt erbjudas att ansluta sig till barnhälsovårdens program. Besöken på barnavårdscentralen (BVC) är frivilliga och avgiftsfria och föräldrarna har möjlighet att fritt välja barnavårdscentral.

BVC-läkaren och BVC-sjuksköterskan medverkar med medicinsk kompetens i den del av kommunernas elevhälsa som berör förskolebarn.

Logopedi och foniatri

Logopeder utreder, diagnostiserar och behandlar barn, ungdomar och vuxna med tal-, språk- och kommunikationsnedsättningar samt sväljningssvårigheter. Vissa diagnosgrupper utreds även av foniatrer/specialistläkare på Logopedi och foniatri och ÖNH-kliniken på USÖ. Förskolebarn med tal- och språkstörning utreds och behandlas av logoped vid länets tre logopedmottagningar. Skolbarn och ungdomar kan remitteras till logoped för utredning av språkstörning/dyslexi i enlighet med fastställda riktlinjer. Logopeder förskriver även tal- och kommunikationshjälpmedel vid behov samt hjälpmedel för språk-, läs- och skrivstöd till barn, ungdomar och vuxna med språkstörning eller grav dyslexi enligt riktlinjer.

Läs mer om logopedi och foniatri

Generellt för Region Örebro läns verksamheter gäller att de agerar i nära samverkan med familjen och andra huvudmän och aktörer som ger insatser till barn och ungdomar med funktionsnedsättning. En förutsättning för insatser är att barnet/ungdomen är aktuell inom verksamheten.

Specialpedagogiska skolmyndigheten

Myndigheten arbetar för att barn, unga och vuxna oavsett funktionsförmåga, ska få förutsättningar att nå målen för sin utbildning. Det gör vi genom:

- specialpedagogiskt stöd
- undervisning i specialskolor
- tillgängliga läromedel
- statsbidrag

SPSM samverkar med kommunens egna resurser.

Specialpedagogiskt stöd

SPSM erbjuder stöd i frågor om individers lärande, pedagogers arbete eller verksamhet och organisation. Stödet samverkar med kommunernas och skolornas egna resurser. Vi ger råd och stöd rörande pedagogiska strategier och förhållningssätt, pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättning samt ger kompetensutveckling.

Dessutom erbjuder SPSM kostnadsfria fortbildningar, konferenser och distansutbildningar riktat till pedagogisk personal på förskola, grundskola och vuxenutbildning.

Resurscenter - Extra stöd med specialpedagogiska utredningar

Vid SPSM: s nationella resurscenter genomförs specialpedagogiska kartläggningar och utredningar. En specialpedagogisk utredning kan vara en del av rektors utredning av behov av särskilt stöd, som genomförs i samband med att en elev inte når kunskapsmål och kunskapskrav. Den innebär att vi gör en kartläggning av lärmiljön och skolsituationen för ett barn eller en elev. När utredningen är genomförd ges pedagogiska rekommendationer som stöd för det fortsatta arbetet. När det gäller barn i förskolan kan en specialpedagogisk utredning vara ett led i de tidiga insatserna som behövs för att förebygga svårigheter i skolan.

Vi erbjuder specialpedagogisk utredning till rektor kring barn och elever:

- med synnedsättning med eller utan ytterligare funktionsnedsättning
- med grav språkstörning
- döva eller hörselnedsättning i kombination med utvecklingsstörning
- med dövblindhet eller kombinerad syn- och hörselnedsättning

Läromedel

SPSM producerar läromedel inom områden där den kommersiella marknaden inte täcker behoven. Dessutom gör myndigheten anpassningar av förlagsutgivna läromedel samt stimulerar utvecklingen och utbudet av specialpedagogiska läromedel genom ekonomiska bidrag och konsultativt stöd till förlag.

Statliga specialskolor

SPSM driver tio specialskolor. De tar emot elever med:

- synnedsättning och ytterligare funktionsnedsättning
- hörselnedsättning i kombination med utvecklingsstörning och elever med medfödd dövblindhet
- grav språkstörning
- hörselnedsättning.

Statsbidrag

Utbildningsanordnare och läromedelsproducenter samt i vissa fall enskilda personer kan ansöka om statsbidrag från oss. För verksamhet inom grundskola, särskola eller gymnasieskola finns möjlighet att söka bidrag för särskilda insatser i skolan (SIS). Andra bidrag riktar sig till ungdomar och vuxna, genom utbildningsanordnare inom eftergymnasial utbildning eller direkt till studerande.

Hörselnedsättning

Barn och elever i förskolan med Hörselnedsättning

Behovet: Utredning av förskolebarnet

Kommunens ansvar: Särskilt stöd i förskolan ska föregås av noggranna pedagogisk överväganden. Skollagen 8 kap 9 §.

Region Örebro läns ansvar: Alla nyfödda barn i Region Örebro län genomgår hörselscreening (OAE). BHV identifierar, dels vid 2½ års- och 4-årskontrollerna, dels efter kontakt med vårdnadshavare, barn med behov av utredning av hörsel. Remitterar i enlighet med fastställda kriterier till Audiologiska kliniken. Barnhälsovårdens handbok.

Barn/ungdomar med risk för/eller misstänkt hörselnedsättning utreds och diagnostiseras av Audiologiska kliniken. HDV/BUH kan på (remiss från AUD) vårdnadshavares uppdrag utreda barnets/ungdomens utveckling vad gäller kommunikation, språk och kognition.

Statens ansvar via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Resurscenter döv/hörsel (kombinerat med utvecklingsstörning) och Resurscenter dövblind erbjuder specialpedagogisk rådgivning, utredning och kompetensutveckling.

Barn och elever i skolan med Hörselnedsättning

Behovet: Utredning av barn och elever i skolan

Kommunens ansvar: Om det framkommer uppgifter som innebär att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller uppvisar andra svårigheter i skolsituationen ska rektor se till att elevens behov av särskilt stöd utreds. Skollagen 3 kap 8 och 9 §§.

Region Örebro läns ansvar: Barn/ungdomar med risk för/eller misstänkt hörselnedsättning utreds och diagnostiseras av Audiologiska kliniken. HDV/BUH kan på vårdnadshavares uppdrag utreda barnets/ungdomens utveckling vad gäller kommunikation, språk och kognition.

Statens ansvar via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Resurscenter döv/hörsel (kombinerat med utvecklingsstörning) och Resurscenter dövblind erbjuder specialpedagogisk rådgivning utredning och kompetensutveckling

Behovet: Vägledning/Informationsöverföring och planering inför mottagande/start i förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola

Kommunens ansvar: Rektor/förskolechef ansvarar för planering. Skollagen 2 kap 9§.

Region Örebro läns ansvar: HDV/BUH kan enligt överenskommelse med vårdnadshavare ansvara för information om barnets/ungdomens hörselnedsättning, behov och pedagogiska konsekvenser, samt medverka vid samordnade konferenser. Vid behov kan personal från Audiologiska kliniken delta.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till förskolans/skolans ledning och till berörd personal.

Hörselnedsättning

Behovet: Teckenspråk

Region Örebro läns ansvar: HDV/BUH ger introduktionsutbildning samt grundutbildning i teckenspråk till föräldrar och nätverk.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Birgittaskolan erbjuder teckenspråksutbildning till hörande syskon samt barn till döva vårdnadshavare. Vårdnadshavare erbjuds föräldrautbildning och teckenspråksutbildning (TUFF). Elever som är inskrivna på Birgittaskolan får undervisning på teckenspråk och talad svenska.

Behovet: Särskilt stöd

Kommunens ansvar: Förskolechef ansvarar för att barnet ges det stöd som deras speciella behov kräver i förskolan. Skollagen 8 kap 9 §.

Rektor ansvarar för att elevens behov av särskilt stöd ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapsmål som minst ska uppnås eller för att komma tillrätta med andra svårigheter i sin skolsituation.

Region Örebro läns ansvar: HDV/BUH kan vid behov och på vårdnadshavares uppdrag delta vid åtgärdsplanering i förskola/skola.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till förskolans/skolans ledning och till berörd personal.

Behovet: Psykosocialt stöd och rådgivning till barn/elev/vårdnadshavare/föräldrar

Kommunens ansvar: I skolan finns elevhälsa med specialpedagog, kurator, psykolog, skolsköterska och läkare som bland annat arbetar med stöd och rådgivning. Skollagen 2 kap. 25 §,

Region Örebro läns ansvar: HDV/BUH erbjuder rådgivning och psykosocialt stöd till barnet/ ungdomen och familjen utifrån funktionsnedsättning och behov.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Vid skolplacering på Birgittaskolan Örebro finns ett elevhälsoteam.

Behovet: Anpassade lokaler/miljöer i förskola och skola

Kommunens ansvar: Rektor ansvarar för att de lokaler och den utrustning finns som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. Skollagen 2 kap 35 §.

Region Örebro läns ansvar: Audiologiska kliniken kan vid behov göra akustikmätning och föreslå förbättringsåtgärder samt och förskriva och installera personliga hörhjälpmiddel. HDV/BUH ger råd och stöd angående förbättringar i ljudmiljön utifrån åtgärdsförslag från Audiologiska kliniken.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till förskolans/skolans ledning och till berörd personal.

Hörselnedsättning

Behovet: Grundutrustning i förskola/skola

Kommunens ansvar: Rektor/förskolechef är i enlighet med samverkansöverenskommelse mellan region Örebro län och Örebro läns kommuner ansvarig för grundutrustning i skolan Skollagen 2 kap 35§.

Region Örebro läns ansvar: Audiologiska kliniken kan vid behov ge råd och stöd vid val av grundutrustning som t ex hörslinga, trådlösa mikrofoner och medhörningssystem. HDV/BUH kan vid behov ge råd och stöd i användandet av grundutrustning.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till förskolans/skolans ledning och till berörd personal. Vid skolplacering på Birgittaskolan Örebro tillhandahålls grundutrustning att disponera under skoltiden.

Behovet: Pedagogiska hjälpmedel och läromedel

Kommunens ansvar: Rektor/förskolechef är i enlighet med samverkansöverenskommelse mellan Region Örebro län och Örebro läns kommuner ansvarig för inköp av pedagogiska hjälpmedel och läromedel i skolan Skollagen 2 kap 35§.

Region Örebro läns ansvar: Audiologiska kliniken kan vid behov ge råd och stöd vid val av pedagogiska som till exempel hörslinga, trådlösa mikrofoner och medhörningssystem. HDV/BUH kan vid behov ge råd och stöd i användandet av pedagogiska hjälpmedel.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd och viss kompetensutveckling i användandet av hjälpmedlet i den pedagogiska situationen. Främjar och informerar om anpassade läromedel samt producerar, ger produktionsstöd och säljer anpassade läromedel och material.

Behovet: Personliga hjälpmedel

Kommunens ansvar: De grundläggande förutsättningarna för att barnet/eleven ska kunna använda sitt personliga hjälpmedel ansvarar förskolan/skolan för. Se samverkansöverenskommelse mellan Region Örebro län och Region Örebro läns kommuner.

Region Örebro läns ansvar: Regionen Örebro län är i enlighet med samverkansöverenskommelse mellan Region Örebro län och Region Örebro läns kommuner ansvarig för personliga hjälpmedel. Audiologiska kliniken förskriver och installerar hörhjälpmedel, samt vid installationstillfälle ger information om hjälpmedlet till elev och personal. Det är önskvärt att skolan har tillgång till resurs som ansvarar för den pedagogiska biten i användning av installerade hörhjälpmedel. HDV/BUH kan vid behov förskriva och ge handledning kring personliga hjälpmedel för kommunikation och kognition. SPRIDA(CFH) kan mot ersättning erbjuda utbildning och kompetensutveckling för skolpersonal.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd och viss kompetensutveckling i användandet av hjälpmedlet i den pedagogiska situationen

Hörselnedsättning

Behovet: Information och utbildning kring personliga hjälpmedel

Region Örebro läns ansvar: Audiologiska kliniken ger information om hjälpmedlet till personal och elever vid installationstillfälle. Det är önskvärt att skolan har tillgång till resurs som ansvarar för den pedagogiska biten i användning av installerade hörhjälpmedel. HDV/BUH kan i samråd med hörselpedagog ge stöd i användandet av det personliga hjälpmedlet.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd och viss kompetensutveckling i användandet av hjälpmedlet i den pedagogiska situationen

Behovet: Skolskjuts

Kommunens ansvar: Elever i förskoleklass och grundskolan med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller annan särskild omständighet. Skollagen 9 kap§15 & 10 kap.32 §, se länklista. För gymnasieskolan se kommunens riktlinjer för busskort alternativt färdtjänst.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Vid skolplacering Birgittaskolan, Örebro, administreras upphandling och samordning av skolskjuts.

Behovet: Uppföljning och åtgärdsplanering inför förändrad lärosituation/stadiebyte

Kommunens ansvar: Rektor/förskolechef ansvarar för planering. Skollagen 2 kap 9 § och 3 kap12 j §.

Region Örebro läns ansvar: Audiologiska kliniken kan vid behov och om besked ges i god tid bistå skolan med kostnadsfritt byte/flytt av elevens personliga hörhjälpmedel i samband med förändrad lärosituation (stadiebyte eller byte av skolan). Information om förändrad situation lämnas i god tid direkt till Audiologiska kliniken eller genom Barnhälsovårdsenheten eller Elevhälsans medicinska insats eller genom hörselpedagoger på Central skolstöd eller HDV/BUH: I god tid menas minst två veckor innan planerad flytt.

Vid ej berättigat byte/flytt kan bli aktuellt med ersättning för arbetsinsats.

HDV/BUH kan på vårdnadshavare uppdrag ge stöd vid stadiebyte och förändrad lärosituation. Vid behov kan personal från Audiologiska kliniken delta.

SPRIDA(CFH) kan mot ersättning erbjuda utbildning och kompetensutveckling för skolpersonal.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och till berörd personal.

Förkortningar:

Barnhälsovården (BHV)

Barn- och ungdomshabiliteringen (BUH)

Hörsel- och döv verksamheten (HDV)

Audiologiska kliniken (AUD).

Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM).

Rörelsehinder

Barn och elever i förskolan med funktionsnedsättning Rörelsehinder

Behovet: Utredning av förskolebarnet

Kommunens ansvar: Särskilt stöd i förskolan ska föregås av noggranna pedagogiska överväganden. Skollagen 8 kap 9 §, se länklista.

Region Örebro läns ansvar: BUH kan på vårdnadshavares uppdrag göra bedömningar av barnets motorik och kognition.

Barn och elever i skolan med funktionsnedsättning Rörelsehinder

Behovet: Utredning av barn och elever i skolan

Kommunens ansvar: Om det framkommer uppgifter som innebär att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller uppvisar andra svårigheter i skolsituationen ska rektor se till att elevens behov av särskilt stöd utreds. Skollagen 3 kap 8 och 9 §§,

Region Örebro läns ansvar: BUH kan på vårdnadshavares uppdrag göra bedömningar av barnets/ungdomens motorik och kognition.

Behovet: Vägledning/informationsöverföring och planering inför mottagande/start i förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola.

Kommunens ansvar: Rektor/förskolechef ansvarar för planering. Skollagen 2 kap 9 § och 3 kap 12 j §.

Region Örebro läns ansvar: BUH kan, enligt överenskommelse med vårdnadshavare, ansvara för information om barnet/ ungdomens funktionsnedsättning och behov samt medverka vid samordnad planering.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till förskolans/skolas ledning och berörd personal.

Behovet: Särskilt stöd

Kommunens ansvar: Förskolechef ansvarar för att barnet ges det stöd som deras speciella behov kräver. Skollagen 8 kap. 9 §, se länklista.

Rektor ansvarar för att elevens behov av särskilt stöd ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapsmål som minst ska uppnås eller för att komma tillrätta med andra svårigheter i sin skolsituation. Skollagen 3 kap.8 och 9 §§. se länklista.

Region Örebro läns ansvar: BUH deltar på vårdnadshavares begäran i åtgärdsplanering.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till förskolans/skolas ledning och berörd personal.

Rörelsehinder

Behovet: Psykosocialt stöd och rådgivning till barn/elev/vårdnadshavare

Kommunens ansvar: I skolan finns elevhälsa med specialpedagog, kurator, psykolog, Skolsköterska och läkare som bl.a. arbetar med stöd och rådgivning. Skollagen 2 kap. 25 §.

Region Örebro läns ansvar: BUH erbjuder rådgivning och stöd utifrån funktionsnedsättningen till barnet/ungdomen och familjen.

Behovet: Anpassade lokaler/miljöer i förskola och skola

Kommunens ansvar: Rektor ansvarar för att de lokaler och den utrustning finns som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. Skollagen 2 kap. 35 §

Region Örebro läns ansvar: BUH kan ge råd och stöd hur miljön kan utformas/ anpassas för att göra den tillgänglig för barnet/ungdomen med rörelsehinder.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till förskolans/skolans ledning och berörd personal.

Behovet: Grundutrustning i förskola/skola

Kommunens ansvar: Rektor/förskolechef är i enlighet med samverkans överenskommelse mellan Region Örebro län och Örebro läns kommuner ansvarig för grundutrustning i skolan skollagen 2 kap 35§.

Region Örebro läns ansvar: BUH kan ge råd och stöd kring val av lämplig grundutrustning.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till förskolan/skolans ledning och till berörd personal.

Behovet: Pedagogiska hjälpmedel och läromedel

Kommunens ansvar: Rektor/förskolechef är i enlighet med samverkansöverenskommelse mellan Region Örebro län och Örebro läns kommuner ansvarig för inköp av pedagogiska hjälpmedel och läromedel i skolan Skollagen 2 kap 35§.

Region Örebro läns ansvar: BUH kan ge råd och stöd i användandet av pedagogiska hjälpmedel. SPRIDA (CFH) kan mot ersättning erbjuda utbildning/kompetensutveckling.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd och viss kompetensutveckling i användandet av hjälpmedlet i den pedagogiska situationen. Främjar och informerar om läromedel samt producerar, ger produktionsstöd och säljer anpassade läromedel och material.

Rörelsehinder

Behovet: Personliga hjälpmedel

Kommunens ansvar: De grundläggande förutsättningarna för att barnet/eleven ska kunna använda sitt personliga hjälpmedel ansvarar förskolan/skolan för. Se samverkans överenskommelse mellan Region Örebro län och Örebro läns kommuner.

Region Örebro läns ansvar: Hälso- och sjukvården är i enlighet med samverkansöverenskommelse mellan Region Örebro län och Örebro läns kommuner ansvarig för personliga hjälpmedel. BUH förskriver personliga hjälpmedel enligt gällande regelverk för rörelsehinder. I förekommande fall förskrivs även hjälpmedel för kognitiva svårigheter och inkontinens. Vid behov genomförs översyn och justering av personliga hjälpmedel.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd och viss kompetensutveckling i användandet av hjälpmedlet i den pedagogiska situationen.

Behovet: Information och utbildning kring personliga hjälpmedel

Region Örebro läns ansvar: Förskrivaren informerar och instruerar om hjälpmedlets syfte och funktion till barnet/ungdomen och vårdnadshavare samt från skolan anvisad personal, se länklista.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd och viss kompetensutveckling i användandet av hjälpmedlet i den pedagogiska situationen.

Behovet: Skolskjuts

Kommunens ansvar: Elever i förskoleklass och grundskolan med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller annan särskild omständighet. Skollagen 9 kap 15§, 10 kap.32§. se länklista. För gymnasieskolan se kommunens riktlinjer för busskort alternativt färdtjänst.

Behovet: Uppföljning och åtgärdsplanering inför förändrad lärosituation/stadiebyte

Kommunens ansvar: Rektor/förskolechef ansvarar för planering. Skollagen 2 kap 9 § och 3 kap 12j §.

Region Örebro läns ansvar: BUH kan på vårdnadshavares uppdrag ge råd och stöd inför förändrad lärosituation/stadiebyte

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och till berörd personal.

Förkortningar:

Barn- och ungdomshabiliteringen (BUH)
Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM).
Centrum för hjälpmedel (CFH)

Tal, språk och kommunikationsnedsättning

Barn och elever i förskolan med Tal, språk och kommunikationsnedsättning

Behovet: Utredning av förskolebarnet

Kommunens ansvar: Särskilt stöd i förskolan ska föregås av noggranna pedagogiska överväganden. Skollagen 8 kap 9 §.

Region Örebro läns ansvar: BHV identifierar, dels vid 2½ års- och 4-års kontrollerna, dels efter kontakt med vårdnadshavare, barn med behov av utredning av logoped. Remitterar i enlighet med fastställda kriterier. BHV:s handbok.

Logopedmottagning ansvarar för utredning/bedömning av tal, språk och kommunikation.

BUH kan på vårdnadshavares uppdrag göra bedömningar av barnets tal, språk och kommunikation samt genomföra utredning inför val av AKK (Alternativ och Kompletterande Kommunikation).

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Resurscenter tal och språk erbjuder specialpedagogisk rådgivning, utredning och kompetensutveckling.

Barn och elever i skolan med Tal, språk och kommunikationsnedsättning

Behovet: Utredning av barn och elever i skolan

Kommunens ansvar: Om det framkommer uppgifter som innebär att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller uppvisar andra svårigheter i skolsituationen ska rektor se till att elevens behov av särskilt stöd utreds. Skollagen 3 kap 8 och 9 §§,

Region Örebro läns ansvar: Vid frågeställning grav eller generell tal- och språkstörning kan logopedmottagning göra utredning efter remiss från den medicinska Elevhälsan. BUH kan på vårdnadshavares uppdrag göra bedömningar av barnets/ungdomens tal, språk och kommunikation och utredning inför val av AKK.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Resurscenter tal och språk erbjuder specialpedagogisk rådgivning, utredning och kompetensutveckling.

Behovet: Vägledning/informationsöverföring och planering inför mottagande/start i förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola.

Kommunens ansvar: Rektor/förskolechef ansvarar för planering. Skollagen 2 kap 9 § och 3 kap 12 j §.

Region Örebro läns ansvar: Logopedmottagning och/eller BUH kan efter överenskommelse med vårdnadshavare ge information om barnets/ungdomens funktionsnedsättning, behov och pedagogiska konsekvenser samt medverka vid samordnad planering.

Inför start i förskoleklass överförs information från logoped vid logopedmottagning i enlighet med Barncentrums riktlinjer, Tal- och språkstörning.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och till berörd personal.

Tal, språk och kommunikationsnedsättning

Behovet: Tal-, språk och kommunikationsstöd

Kommunens ansvar: Rektor/förskolechef ansvarar för att personalen har kompetens och får adekvat utbildning. Skollagen 2 kap 9 §

Specifikt för respektive kommun: Några kommuner i länet har anställda logoped.

Region Örebro läns ansvar: Logopedmottagning ger vid behov och i samverkan med vårdnadshavare råd och behandling till förskolebarn. Vid behov av TAKK (Tecken som alternativ och/eller kompletterande kommunikation) ansvarar logopedmottagning för introduktion till barn och vårdnadshavare. Vid uttalat behov av TAKK kan vårdnadshavare erbjudas utbildning via BUH.

Vad avser skolbarn se Barncentrums riktlinjer, Tal- och språkstörning.

BUH ger efter behov behandling, råd och stöd kring barnets kommunikationsutveckling. Vid behov av AKK ansvarar BUH för utformning och utbildning till vårdnadshavare/personal samt stöd kring användandet.

BUH kan även erbjuda utbildning i TAKK (Tecken som alternativ och/eller kompletterande kommunikation) till vårdnadshavare och nätverk. Personal kan delta i utbildning mot ersättning.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och till berörd personal.

Behovet: Särskilt stöd

Kommunens ansvar: Förskolechef ansvarar för att barnet ges det stöd som deras speciella behov kräver i förskolan. Skollagen 8 kap 9 §

Rektor ansvarar för att elevens behov av särskilt stöd ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapsmål som minst ska uppnås eller för att komma tillrätta med andra svårigheter i sin skolsituation. Skollagen 3 kap. 8 och 9§§.

Region Örebro läns ansvar: BUH deltar på vårdnadshavares begäran i åtgärdsplanering.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och till berörd personal.

Behovet: Psykosocialt stöd och rådgivning till barn/elev/vårdnadshavare

Kommunens ansvar: I skolan finns elevhälsa med specialpedagog, kurator, psykolog, Skolsköterska och läkare som bland annat arbetar med stöd och rådgivning. Skollagen 2 kap. 25 §.

Region Örebro läns ansvar: BUH erbjuder rådgivning och stöd utifrån funktionsnedsättningen till barnet/ungdomen och familjen.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: I samband med utredning erbjuder resurscenter Tal och språk stöd till barn/unga/vårdnadshavare.

Tal, språk och kommunikationsnedsättning

Behovet: Anpassade lokaler/miljöer i förskola och skola

Kommunens ansvar: Rektor ansvarar för att de lokaler och den utrustning finns som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. Skollagen 2 kap. 35 §

Region Örebro läns ansvar: BUH kan ge råd och stöd hur miljön kan utformas/ anpassas för att underlätta kommunikation.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till förskolans/skolans ledning och berörd personal.

Behovet: Grundutrustning i förskola/skola

Kommunens ansvar: Rektor/förskolechef är i enlighet med samverkansöverenskommelsen mellan Region Örebro län och Örebro läns kommuner ansvarig för grundutrustning i skolan skollagen 2 kap 35§.

Region Örebro läns ansvar: BUH kan ge råd och stöd kring val av lämplig grundutrustning.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till förskolan/skolans ledning och till berörd personal.

Behovet: Pedagogiska hjälpmedel och läromedel

Kommunens ansvar: Rektor/förskolechef är i enlighet med samverkansöverenskommelse mellan Region Örebro län och Örebro läns kommuner ansvarig för inköp av pedagogiska hjälpmedel och läromedel i skolan.

Region Örebro läns ansvar: BUH kan ge råd och stöd i användandet av pedagogiska hjälpmedel. SPRIDA (CFH) kan mot ersättning erbjuda utbildning/kompetensutveckling.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd och viss kompetensutveckling i användandet av hjälpmedlet i den pedagogiska situationen. Främjar och informerar om läromedel samt producerar, ger produktionsstöd och säljer anpassade läromedel och material.

Behovet: Personliga hjälpmedel

Kommunens ansvar: De grundläggande förutsättningarna för att barnet/eleven ska kunna använda sitt personliga hjälpmedel och bli en naturlig del i personens vardag ansvarar förskolan/skolan för. Om hjälpmedelsbehovet förändras tas kontakt med den förskrivare som förskrev hjälpmedlet. Se samverkansöverenskommelse mellan Region Örebro län och Örebro läns kommuner.

Region Örebro läns ansvar: Hälso- och sjukvården är i enlighet med samverkansöverenskommelse mellan Region Örebro län och Örebro läns kommuner ansvarig för personliga hjälpmedel. BUH, eller logopedmottagning i förekommande fall; kan i enlighet med gällande regelverk förskriva, tillhandahålla (BUH) och ge handledning kring personliga hjälpmedel för kommunikation. Vid behov genomförs även översyn och justering av personliga hjälpmedel (BUH).

Tal, språk och kommunikationsnedsättning

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd och viss kompetensutveckling i användandet av hjälpmedlet i den pedagogiska situationen.

Behovet: Information och utbildning kring personliga hjälpmedel

Region Örebro läns ansvar: Förskrivaren informerar och handleder om hjälpmedlets syfte och funktion till barn/unga och vårdnadshavare samt från skolan anvisad personal.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd och viss kompetensutveckling i användandet av hjälpmedlet i den pedagogiska situationen.

Behovet: Skolskjuts

Kommunens ansvar: Elever i förskoleklass och grundskolan med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller annan särskild omständighet. Skollagen 9 kap 15§, 10 kap.32§. För gymnasieskolan se kommunens riktlinjer för busskort alternativt färdtjänst.

Behovet: Uppföljning och åtgärdsplanering inför förändrad lärosituation/stadiebyte

Kommunens ansvar: Rektor/förskolechef ansvarar för planering. Skollagen 2 kap 9 § och 3 kap 12j §.

Region Örebro läns ansvar: BUH kan på vårdnadshavares uppdrag ge råd och stöd inför förändrad lärosituation/stadiebyte

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och till berörd personal.

Förkortningar:

Barn- och ungdomshabiliteringen (BUH)
Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM).
Centrum för hjälpmedel (CFH)
Barnhälsovården (BHV)
Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM).
Centrum för hjälpmedel (CFH)
Barnhälsovården (BHV)

Utvecklingsstörning/Intellektuell funktionsnedsättning

Barn och elever i förskolan med Utvecklingsstörning/Intellektuell funktionsnedsättning

Behovet: Utredning av förskolebarn

Kommunens ansvar: Särskilt stöd i förskolan ska föregås av noggranna pedagogiska överväganden. Skollagen 8 kap 9 §.

Region Örebro läns ansvar: BHV ska på uppdrag av vårdnadshavare initiera utredning.

Barn och elever i skolan med Utvecklingsstörning/Intellektuell funktionsnedsättning

Behovet: Utredning av barn och elever i skolan

Kommunens ansvar: Om det framkommer uppgifter om att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller uppvisar andra svårigheter i skolsituationen ska rektor se till att elevens behov av särskilt stöd utreds Skollagen 3 kap. 8 §.

Mottagande i grundsärskola prövas av barnets hemkommun.

Ett beslut om mottagande i grundsärskolan ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning.

En elev som gått ut grundsärskolan har alltid rätt att tas emot i gymnasiesärskolan. I annat fall ska frågan prövas av elevens hemkommun om eleven tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan. Ett sådant beslut ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Skollagen 7 kap. 5 §,

Region Örebro läns ansvar: BUH kan på vårdnadshavares uppdrag göra uppföljande/kompletterande bedömningar.

Behovet: Vägledning/informationsöverföring och planering inför mottagande/start i förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola.

Kommunens ansvar: Rektor/förskolechef ansvarar för planering. Skollagen 2 kap 9 § och 3 kap12 j §.

Region Örebro läns ansvar: BUH kan, enligt överenskommelse med vårdnadshavare, ge information om funktionsnedsättningen och de pedagogiska konsekvenser den kan medföra, samt medverka vid samordnad planering.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och till berörd personal.

Behovet: Särskilt stöd

Kommunens ansvar: Förskolechef ansvarar för att barnet ges det stöd som deras speciella behov kräver i förskolan. Skollagen 8 kap 9 §.

Rektor ansvarar för att elevens behov av särskilt stöd ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapsmål som minst ska uppnås eller för att komma tillrätta med andra svårigheter i sin skolsituation. Skollagen 3 kap. 8§ och 10 §.

Utvecklingsstörning/Intellektuell funktionsnedsättning

Region Örebro läns ansvar: BUH kan delta, på vårdnadshavares begäran, vid i åtgärdsplanering i skolan för det enskilda barnet/ungdomen.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och till berörd personal.

Behovet: Psykosocialt stöd och rådgivning till barn/elev/vårdnadshavare

Kommunens ansvar: I skolan finns elevhälsa med specialpedagog, kurator, psykolog, Skolsköterska och läkare som bland annat arbetar med stöd och rådgivning. Skollagen 2 kap. 25 §.

Region Örebro läns ansvar: BUH erbjuder rådgivning och stöd till barnet/ungdomen och familjen utifrån funktionsnedsättningen.

Behovet: Anpassade lokaler/miljöer

Kommunens ansvar: För utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. Skollagen 2 kap. 35 §.

Region Örebro läns ansvar: BUH kan ge kompletterande råd om hur miljön kan utformas/ anpassas för att göra den tillgänglig för barn/ungdomar med utvecklingsstörning.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till förskolans/skolans ledning och berörd personal.

Behovet: Grundutrustning i förskola/skola

Kommunens ansvar: Rektor/förskolechef är i enlighet med samverkansöverenskommelsen mellan Region Örebro län och Örebro läns kommuner ansvarig för grundutrustning i skolan skollagen 2 kap 35§.

Region Örebro läns ansvar: BUH kan ge kompletterande råd kring val av lämplig grundutrustning.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och till berörd personal.

Behovet: Pedagogiska hjälpmedel och läromedel

Kommunens ansvar: Rektor/förskolechef är i enlighet med samverkansöverenskommelse mellan Region Örebro län och Örebro läns kommuner ansvarig för inköp av pedagogiska hjälpmedel och läromedel i skolan. Skollagen 2 kap 35§.

Region Örebro läns ansvar: BUH kan ge råd och stöd i användandet av pedagogiska hjälpmedel.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och till berörd personal. Främjar och informerar om anpassade läromedel samt producerar, ger produktionsstöd och säljer anpassade läromedel och material.

Utvecklingsstörning/Intellektuell funktionsnedsättning

Behovet: Personliga hjälpmedel

Kommunens ansvar: De grundläggande förutsättningarna för att barnet/eleven ska kunna använda sitt personliga hjälpmedel och bli en naturlig del i personens vardag ansvarar skolan för. Se samverkans överenskommelse mellan Region Örebro län och Örebro läns kommuner, se länklista.

Region Örebro läns ansvar: Hälso- och sjukvården är i enlighet med samverkansöverenskommelse mellan Region Örebro län och Örebro läns kommuner ansvarig för personliga hjälpmedel.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd och viss kompetensutveckling i användandet av hjälpmedlet i den pedagogiska situationen.

Behovet: Information och utbildning kring personliga hjälpmedel

Region Örebro läns ansvar: Förskrivaren informerar och handleder om hjälpmedlets syfte och funktion till barn/unga och vårdnadshavare samt från skolan anvisad personal.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd och viss kompetensutveckling i användandet av hjälpmedlet i den pedagogiska situationen.

Behovet: Skolskjuts

Kommunens ansvar: Elever i förskoleklass och grundskolan med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller annan särskild omständighet. Skollagen 9 kap 15§, 10 kap.32§.

Behovet: Uppföljning och åtgärdsplanering inför förändrad lärosituation/stadiebyte

Kommunens ansvar: Rektor/förskolechef ansvarar för planering. Skollagen 2 kap 9 § och 3 kap 12j §.

Region Örebro läns ansvar: BUH deltar på vårdnadshavares begäran i planering inför förändrad lärosituation/stadiebyte.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och till berörd personal.

Förkortningar:

Barn- och ungdomshabiliteringen (BUH)
Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM).
Centrum för hjälpmedel (CFH)
Barnhälsovården (BHV)

Synneddsättning inklusive blindhet

Barn och elever i förskolan med funktionsnedsättning Synneddsättning inklusive blindhet

Behovet: Utredning av förskolebarn

Kommunens ansvar: Särskilt stöd i förskolan ska föregås av noggranna pedagogiska överväganden. Skollagen 8 kap 9 §.

Region Örebro läns ansvar: BHV identifierar, dels vid 4-årsbesöket, dels efter kontakt med vårdnadshavare, barn med behov av utredning av syn. Remitterar i enlighet med fastställda kriterier till Ögonklinik. Barnhälsovårdens handbok, kapitel 8.

Ögonläkare remitterar efter medicinsk utredning och misstanke om/fastställd synneddsättning (visus < 0,3 med optimal korrektion på bästa ögat och/eller närvisus 8 p eller sämre med add 4. Stora synfältsdefekter vägs in i bedömningen) barnet till Synarbetslaget, SC/BUH. Tid för ett första möte med föräldrarna avtalas. Synarbetslaget kan med godkännande av vårdnadshavare göra uppföljande/kompletterande bedömningar.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Resurscenter syn erbjuder specialpedagogisk rådgivning utredning och kompetensutveckling.

Barn och elever i skolan med funktionsnedsättning Synneddsättning inklusive blindhet

Behovet: Utredning av barn och elever i skolan

Kommunens ansvar: Om det framkommer uppgifter som innebär att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller uppvisar andra svårigheter i skolsituationen ska rektor se till att elevens behov av särskilt stöd utreds. Skollagen 3 kap. 8 och 9 §§. Skolhälсан remitterar vid behov till ögonläkare.

Region Örebro läns ansvar: Ögonläkare remitterar efter medicinsk utredning och misstanke om/fastställd synneddsättning (visus < 0,3 med optimal korrektion på bästa ögat och/eller närvisus 8 p eller sämre med add 4. Stora synfältsdefekter vägs in i bedömningen) barnet till Synarbetslaget på SC/BUH. Tid för ett första möte med föräldrarna avtalas. Utifrån barnets/elevens mognad och utveckling inbjuds även barnet/eleven. Synarbetslaget kan med godkännande av vårdnadshavare göra uppföljande/kompletterande bedömningar.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Resurscenter syn erbjuder specialpedagogisk rådgivning utredning och kompetensutveckling.

Behovet: Vägledning/informationsöverföring och planering inför mottagande/start i förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola.

Kommunens ansvar: Rektor/förskolechef ansvarar för planering. Skollagen 2 kap 9 § och 3 kap 12 j §.

Region Örebro läns ansvar: Synarbetslaget erbjuder vid behov och enligt överenskommelse med vårdnadshavare, information till förskolechef/rektor barn- och elevhälsoteam samt närmast berörd personal i förskola/skola om synneddsättningen och de pedagogiska konsekvenser den kan medföra. Medverkar i samordnad planering vid behov.

Synnedstättning inklusive blindhet

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedstättningen till skolans ledning och till berörd personal.

Behovet: Punktskrift

Kommunens ansvar: Rektor/förskolechef är i enlighet med samverkas överenskommelse mellan Region Örebro län och Örebro läns kommuner ansvarig för inköp av pedagogiska hjälpmedel och läromedel i skolan.

Region Örebro läns ansvar: Synarbetslaget erbjuder grundläggande information om punktskrift till föräldrar och barnet/eleven.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Resurscenter syn erbjuder personal i förskola eller skola samt vårdnadshavare kurser med fokus på punktskrift. Resurscenter syn kan även vara en rådgivande resurs till förskola eller skola. Myndigheten har även läromedel samt Allmänna råd till er som har elever med punktskrift som läsmedium.

Behovet: Särskilt stöd

Kommunens ansvar: Förskolechef ansvarar för att barnet ges det stöd som deras speciella behov kräver i förskolan. 8 kap. 9 § skollagen. Rektor ansvarar för att elevens behov av särskilt stöd ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapsmål som minst ska uppnås eller för att komma tillrätta med andra svårigheter i sin skolsituation. Skollagen 3 kap. 8 och 9 §§.

Barn som på grund av sin funktionsnedstättning inte kan gå i grundskolan eller grundsärskolan ska tas emot i specialskolan om de är synskadade med ytterligare funktionsnedstättning. 7 kap 6 § skollagen.

Region Örebro läns ansvar: Synarbetslaget kan vid behov, med vårdnadshavares godkännande och önskemål, samverka i åtgärdsplanering i skolan, delta i åtgärdsplanering samt vid behov träna särskilda strategier.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedstättningen till skolans ledning och till berörd personal.

Behovet: Psykosocialt stöd och rådgivning till barn/elev/vårdnadshavare

Kommunens ansvar: I skolan finns elevhälsa med specialpedagog, kurator, psykolog, Skolsköterska och läkare som bland annat arbetar med stöd och rådgivning. Skollagen 2 kap. 25 §.

Region Örebro läns ansvar: Synarbetslaget erbjuder psykosocialt stöd till barn/elev/ föräldrar/ vårdnadshavare utifrån synnedstättningen.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: I samband med att Resurscenter syn, Stockholm och Örebro, erbjuder fördjupad specialpedagogisk utredning, erbjuds detta stöd. Vid skolplacering på Ekeskolan Örebro finns även ett elevhälsoteam.

Synneddsättning inklusive blindhet

Behovet: Anpassade lokaler/miljöer i förskola och skola

Kommunens ansvar: För utbildningen ska lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. Detta får också antas gälla utemiljön. Skollagen 2 kap. 35 §,

Region Örebro läns ansvar: Synarbetslaget kan ge råd och stöd hur miljön kan anpassas för att göra den tillgänglig för barnet/eleven med synneddsättning.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsneddsättningen till skolans ledning och till berörd personal.

Behovet: Grundutrustning i förskola/skola

Kommunens ansvar: Rektor/förskolechef är i enlighet med samverkansöverenskommelsen mellan Region Örebro län och Örebro läns kommuner ansvarig för grundutrustning i skolan skollagen 2 kap 35§.

Region Örebro läns ansvar: Synarbetslaget kan ge råd och stöd kring lämplig grundutrustning.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsneddsättningen till förskolans/skolans ledning och till berörd personal.

Behovet: Pedagogiska hjälpmedel och läromedel

Kommunens ansvar: Rektor/förskolechef är i enlighet med samverkansöverenskommelse mellan Region Örebro län och Örebro läns kommuner ansvarig för inköp av pedagogiska hjälpmedel och läromedel i skolan. Skollagen 2 kap 35§.

Region Örebro läns ansvar: Synarbetslaget kan ge råd och stöd i användandet av pedagogiska hjälpmedel. SPRIDA (CFH) kan mot ersättning erbjuda skolpersonal utbildning/kompetensutveckling.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsneddsättningen till skolans ledning och till berörd personal. Främjar och informerar om anpassade läromedel samt producerar, ger produktionsstöd och säljer anpassade läromedel och material.

Behovet: Personliga hjälpmedel

Kommunens ansvar: De grundläggande förutsättningarna för att barnet/eleven ska kunna använda sitt personliga hjälpmedel och bli en naturlig del i personens vardag ansvarar skolan för. Se samverkansöverenskommelse mellan Region Örebro län och Örebro läns kommuner.

Region Örebro läns ansvar: Region Örebro län är i enlighet med samverkansöverenskommelse mellan Region Örebro län och Örebro läns kommuner ansvarig för personliga hjälpmedel. Syncentralen förskriver personliga hjälpmedel enligt gällande regelverk för personer med synneddsättning. Vid behov genomförs översyn och justering av personliga hjälpmedel.

Synnedläggning inklusive blindhet

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd och viss kompetensutveckling i användandet av hjälpmedlet i den pedagogiska situationen.

Behovet: Information och utbildning kring personliga hjälpmedel

Region Örebro läns ansvar: Förskrivaren informerar och handleder om hjälpmedlets syfte och funktion till barn/unga och vårdnadshavare samt från skolan anvisad personal.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd och viss kompetensutveckling i användandet av hjälpmedlet i den pedagogiska situationen.

Behovet: Skolskjuts

Kommunens ansvar: Elever i förskoleklass och grundskola med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller annan särskild omständighet. Skollagen 9 kap § 15 & 10 kap § 32.

För gymnasieskolan se kommunens riktlinjer för busskort.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Vid skolplacering vid specialskolor, administreras upphandling och samordning av skolskjuts.

Behovet: Uppföljning och åtgärdsplanering inför förändrad lärosituation/stadiebyte

Kommunens ansvar: Rektor/förskolechef ansvarar för planering. Skollagen 2 kap 9 § och 3 kap 12j §.

Region Örebro läns ansvar: Synarbetslaget samverkar på önskan av vårdnadshavares i planering inför förändrad lärosituation/stadiebyte.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och till berörd personal.

Förkortningar:

Barn- och ungdomshabiliteringen (BUH)

Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM).

Centrum för hjälpmedel (CFH)

Barnhälsovården (BHV)

Syncentralens (SC) barn- och ungdomsteam (BUT)

Kombinerad syn- och hörselnedsättning/dövblindhet

Barn och elever i förskolan med funktionsnedsättning Kombinerad syn- och hörselnedsättning/dövblindhet

Behovet: Utredning av förskolebarn

Kommunens ansvar: Särskilt stöd i förskolan ska föregås av noggranna pedagogiska överväganden. Skollagen 8 kap 9 §.

Region Örebro läns ansvar: Alla nyfödda barn i Örebro län genomgår hörselscreening (OAE). BHV identifierar, dels vid besök, dels efter kontakt med vårdnadshavare, barn med behov av utredning av syn/hörsel. Remitterar i enlighet med fastställda kriterier till Ögonklinik/Audiologiska kliniken. Barnhälsovårdens handbok.

Ögonläkare remitterar efter medicinsk utredning och misstanke om/fastställd synnedsättning (visus < 0,3 med optimal korrektion på bästa ögat och/eller närvisus 8 p eller sämre med add 4. Stora synfältsdefekter vägs in i bedömningen) barnet till Synarbetslaget, SC/BUH. Se Länklista. Tid för ett första möte med föräldrarna avtalas. Synarbetslaget kan med godkännande av vårdnadshavare göra uppföljande/kompletterande bedömningar.

Barn/ungdomar med risk för/eller misstänkt hörselnedsättning utreds och diagnostiseras av Audiologiska kliniken.

HDV/BUH kan på vårdnadshavares uppdrag utreda barnets/ungdomens utveckling vad gäller kommunikation, språk och kognition.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Resurscenter dövblind erbjuder specialpedagogisk rådgivning, pedagogisk utredning och kompetensutveckling.

Barn och elever i skolan med funktionsnedsättning Synnedsättning inklusive blindhet

Behovet: Utredning av barn och elever i skolan

Kommunens ansvar: Om det framkommer uppgifter som innebär att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller uppvisar andra svårigheter i skolsituationen ska rektor se till att elevens behov av särskilt stöd utreds. Skollagen 3 kap 8 och 9§§

Region Örebro läns ansvar: Remiss till ögonläkare från SHV, Barn- och ungdomskliniken eller VC. Ögonläkare remitterar efter medicinsk utredning och misstanke om/fastställd synnedsättning (visus > 0,3 med optimal korrektion på bästa ögat och/eller närvisus 8 p eller sämre med add 4. Stora synfältsdefekter vägs in i bedömningen) barnet till Synarbetslaget, SC/BUH. Se Länklista. Tid för ett första möte med föräldrarna avtalas. Synarbetslaget kan med godkännande av vårdnadshavare göra uppföljande/kompletterande bedömningar.

Barn/ungdomar med risk för/eller misstänkt hörselnedsättning utreds och diagnostiseras av Audiologiska kliniken.

HDV/BUH kan på vårdnadshavares uppdrag utreda barnets/ungdomens utveckling vad gäller kommunikation, språk och kognition.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Resurscenter dövblind erbjuder specialpedagogiskt rådgivning, specialpedagogisk utredning och kompetensutveckling.

Kombinerad syn- och hörselnedsättning/dövblindhet

Behovet: Vägledning/informationsöverföring och planering inför mottagande/start i förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola.

Kommunens ansvar: Rektor/förskolechef ansvarar för planering. Skollagen 2 kap 9 § och 3 kap 12 j §.

Region Örebro läns ansvar: Synarbetslaget erbjuder vid behov och enligt överenskommelse med vårdnadshavare, information till förskolechef/rektor barn- och elevhälsoteam samt närmast berörd personal i förskola/skola om synnedsättningen och de pedagogiska konsekvenser den kan medföra. Medverkar i samordnad planering vid behov.

HDV/BUH kan enligt överenskommelse med vårdnadshavare ansvara för information om barnets/ungdomens hörselnedsättning, behov och pedagogiska konsekvenser, samt medverka vid samordnade konferenser. Vid behov kan personal från Audiologiska kliniken delta.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och till berörd personal.

Behovet: Teckenspråk, taktilt teckenspråk, punktskrift

Kommunens ansvar: Rektor/förskolechef är i enlighet med samverkansöverenskommelse mellan Region Örebro län och Örebro läns kommuner ansvarig för inköp av pedagogiska hjälpmedel och läromedel i skolan.

Region Örebro läns ansvar: HDV/BUH ger introduktionsutbildning samt grundutbildning i teckenspråk till föräldrar och nätverk. Synarbetslaget erbjuder grundläggande information om punktskrift till föräldrar och barnet/eleven.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Resurscenter dövblind erbjuder utbildning till personal i taktilt teckenspråk utifrån enskilda elevers specifika behov av kommunikation och samspel. Specialskolan erbjuder teckenspråksutbildning tillhörande syskon samt barn till döva vårdnadshavare. Vårdnadshavare erbjuds föräldrautbildning och teckenspråksutbildning och taktilt teckenspråk (TUFF).

Elever som är inskrivna på specialskola i Örebro, Birgittaskolan, får undervisning på teckenspråk och talad svenska. Elever inskrivna på specialskolan Åsbackaskolan i Gnesta erbjuds även taktilt stöd i sin språkutveckling.

Resurscenter syn erbjuder personal i förskola eller skola samt vårdnadshavare kurser med fokus på punktskrift. Resurscenter syn kan även vara en rådgivande resurs till förskola eller skola. Myndigheten har även läromedel samt Allmänna råd till er som har elever med punktskrift som läsmedium.

Behovet: Särskilt stöd

Kommunens ansvar: Förskolechef ansvarar för att barnet ges det stöd som deras speciella behov kräver i förskolan. 8 kap. 9 § skollagen. Rektor ansvarar för att elevens behov av särskilt stöd ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapsmål som minst ska uppnås eller för att komma tillrätta med andra svårigheter i sin skolsituation. Skollagen 3 kap. 8 och 9 §§.

Barn som på grund av sin funktionsnedsättning inte kan gå i grundskolan eller grundsärskolan

Kombinerad syn- och hörselnedsättning/dövblindhet

ska tas emot i specialskolan om de är synskadade med ytterligare funktionsnedsättning. 7 kap 6§ skollagen.

Region Örebro läns ansvar: Synarbetslaget kan vid behov, med vårdnadshavares godkännande eller begäran, delta vid åtgärdsplanering samt vid behov träna särskilda strategier. HDV/BUH kan vid behov och på vårdnadshavares uppdrag delta vid åtgärdsplanering i förskola/skola.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till förskolans/skolans ledning och till berörd personal. Specialpedagogiska skolmyndigheten erbjuder föräldrautbildning 1 gång/år.

Behovet: Psykosocialt stöd och rådgivning till barn/elev/vårdnadshavare

Kommunens ansvar: I skolan finns elevhälsa med specialpedagog, kurator, psykolog, Skolskötare och läkare som bland annat arbetar med stöd och rådgivning. Skollagen 2 kap. 25 §.

Region Örebro läns ansvar: HDV/BUH erbjuder rådgivning och psykosocialt stöd till barnet/ ungdomen och familjen utifrån funktionsnedsättning och behov. Synarbetslaget erbjuder psykosocialt stöd till barn/elev/vårdnadshavare utifrån synnedsättningen.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Vid skolplacering vid specialskola finns elevhälsoteam. Resurscenter dövblind Gnesta erbjuder psykosocialt stöd till barn/elever och vårdnadshavare.

Behovet: Anpassade lokaler/miljöer i förskola och skola

Kommunens ansvar: För utbildningen ska lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. Detta får också antas gälla utemiljön. Skollagen 2 kap. 35 §,

Region Örebro läns ansvar: Audiologiska kliniken kan vid behov göra akustikmätning och installera personliga hörhjälpmedel. HDV/BUH ger råd och stöd angående förbättringar i ljudmiljön utifrån åtgärdsförslag från Audiologiska kliniken. Synarbetslaget kan ge råd och stöd hur miljön kan anpassas för att göra den tillgänglig för barnet/eleven utifrån synnedsättningen.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och till berörd personal.

Behovet: Grundutrustning i förskola/skola

Kommunens ansvar: Rektor/förskolechef är i enlighet med samverkansöverenskommelsen mellan Region Örebro län och Örebro läns kommuner ansvarig för grundutrustning i skolan skollagen 2 kap 35§.

Region Örebro läns ansvar: Audiologiska kliniken kan vid behov göra akustikmätning och installera personliga hörhjälpmedel. HDV/BUH ger råd och stöd angående förbättringar i ljudmiljön utifrån åtgärdsförslag från Audiologiska kliniken. Synarbetslaget kan ge råd och stöd kring lämplig grundutrustning utifrån synnedsättningen.

Kombinerad syn- och hörselnedsättning/dövblindhet

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till förskolans/skolans ledning och till berörd personal. Vid skolplacering på specialskola tillhandahålls grundutrustning att disponera under skoltiden.

Behovet: Pedagogiska hjälpmedel och läromedel

Kommunens ansvar: De grundläggande förutsättningarna för att barnet/eleven ska kunna använda sitt personliga hjälpmedel ansvarar förskolan/skolan för. Se samverkansöverenskommelse mellan Region Örebro län och Örebro läns kommuner, se länklista.

Region Örebro läns ansvar: Audiologiska kliniken kan vid behov ge råd och stöd vid val av pedagogiska hjälpmedel ex. hörslinga, mikrofon och högtalare. HDV/BUH kan vid behov ge råd och stöd i användandet av pedagogiska hjälpmedel. Synarbetslaget kan ge råd och stöd kring lämpliga pedagogiska hjälpmedel och läromedel för att göra dem tillgängliga för barnet/eleven med kombinerad syn- och hörselnedsättning/dövblindhet.

SPRIDA(CFH) kan mot ersättning erbjuda skolpersonal utbildning/kompetensutveckling.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd och viss kompetensutveckling i användandet av hjälpmedlet i den pedagogiska situationen. Främjar och informerar om anpassade läromedel utifrån syn - respektive hörselnedsättning, ger produktionsstöd.

Behovet: Personliga hjälpmedel

Kommunens ansvar: De grundläggande förutsättningarna för att barnet/eleven ska kunna använda sitt personliga hjälpmedel ansvarar förskolan/skolan för. Se samverkansöverenskommelsen mellan Region Örebro län och Örebro läns kommuner.

Region Örebro läns ansvar: Region Örebro län är i enlighet med samverkansöverenskommelse mellan Örebro läns landsting och Örebro läns kommuner ansvarig för personliga hjälpmedel, se länklista.

Audiologiska kliniken förskriver och installerar hörhjälpmedel, samt ger information om hjälpmedlet till elev och personal. HDV/BUH kan vid behov förskriva och ge handledning kring personliga hjälpmedel för kommunikation och kognition.

Syncentralen förskriver personliga hjälpmedel enligt gällande regelverk för personer med kombinerad syn- och hörselnedsättning/dövblindhet. Vid behov genomförs översyn och justering av personliga hjälpmedel.

SPRIDA (CFH) kan mot ersättning erbjuda utbildning och kompetensutveckling för skolpersonal.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder kompletterande specialpedagogiskt stöd och viss kompetensutveckling i användandet av hjälpmedlet i den pedagogiska situationen.

Kombinerad syn- och hörselnedsättning/dövblindhet

Behovet: Information och utbildning kring personliga hjälpmedel

Region Örebro läns ansvar: Förskrivare informerar och handleder om hjälpmedlets syfte och funktion till barnet/eleven och vårdnadshavare samt från förskolan/skolan anvisad personal. HDV/BUH kan i samråd med hörselpedagog ge stöd i användandet av det personliga hjälpmedlet.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd och viss kompetensutveckling i användandet av hjälpmedlet i den pedagogiska situationen.

Behovet: Skolskjuts

Kommunens ansvar: Elever i förskoleklass och grundskola med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller annan särskild omständighet. Skollagen 9 kap 15 § och 10 kap 32§. För gymnasieskolan se kommunens riktlinjer för busskort.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Vid skolplacering vid specialskolor, administreras upphandling och samordning av skolskjuts.

Behovet: Uppföljning och åtgärdsplanering inför förändrad lärosituation/stadiebyte

Kommunens ansvar: Rektor/förskolechef ansvarar för planering. Skollagen 2 kap 9 § och 3 kap 12j §.

Region Örebro läns ansvar: Audiologiska kliniken förskriver och installerar hörhjälpmedel, samt ger information om hjälpmedlet till elev och personal. HDV/BUH kan på vårdnadshavares uppdrag ge stöd vid förändrad lärosituation. Vid behov kan personal från Audiologiska kliniken delta. Synarbetslaget samverkar efter önskemål från vårdnadshavare i planering inför förändrad lärosituation/stadiebyte.

Statens ansvar, via Specialpedagogiska skolmyndigheten: Erbjuder specialpedagogiskt stöd om pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningen till skolans ledning och till berörd personal.

Förkortningar:

Barn- och ungdomshabiliteringen (BUH)

Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM).

Centrum för hjälpmedel (CFH)

Barnhälsovården (BHV)

Syncentralens (SC) barn- och ungdomsteam (BUT)

